

USA), Apostolos Sarris (FORTH, Rethymno, Görögország).

GYUCHA ATTILA – WILLIAM A. PARKINSON

472. Szeghalom határa

(Békés megye) U, B, Sza, Á

A HHE-Tövviskes-1 és a HHE-Tövviskes-K-1 gázkutakat a MOL-Füzesgyarmat gyűjtőállomással összekötő gázvezeték nyomvonalához kapcsolódóan 2010. július 25-én végeztünk terepbejárásokat.

Balkán-halom (KÖH 6312): A város határának ÉNy-i részén, a Sertés-éri csatorna kanyarulatának É-i oldalán emelkedő kb. 8 m magas, és mintegy 100 m átmérőjű halom felszínén és környékén neolitikus, bronzkori és szarmata kori edénytöredékek kerültek elő már a korábbi topográfiai terepbejárások során is. 1949-ben Bereczki Imre jelentése szerint embercsontokat és épületmaradványokat figyeltek meg a jelentős méretű halmon. A halom közvetlen közelében 1960-ban nyitott bányagödörből szintén neolitikus, bronzkori és szarmata edénytöredékek kerültek napvilágra. 1995-ben a halom tetején ismét embercsontokat szántottak ki, amit be is jelentettek a múzeumba. Akkor a helyszíni szemlém során egy Árpád-kori templom helyét azonosítottam a halom területén. Mostani terepjárásunk alkalmával megállapítottuk, hogy a lelőhely kiterjedése nemcsak a halom területére szorítkozik, hanem egyértelműen megtalálható a halomhoz bevezető földút É-i oldalán is, a tervezett HHE-Tövviskes-K-1 fúrásponthoz tervezett kútkörzetének területén. A mintegy 200 m-es átmérőjű lelőhely a Balkán-halmot magában foglalva, a halom D-i lábánál az egykori érmeder partjára támaszkodik, az É-i oldalán kissé kiszélesedve nyúlik el a halom lábától ÉÉNy-i irányban eltávolodva.

Balkány, Kossuth Tsz juhhodálya (KÖH 6483): A szeghalmi határ É-i részén, a Kertészszigetre vezető műúttól É-ra, egy szikes legelőn a korábbi topográfiai munkák során talált őskori és Árpád-kori lelőhelyet most nem lehetett azonosítani.

Csonka-derék (KÖH 6487): A szeghalmi határ É-i részén, a füzesgyarmati határszélen, egy K-Ny-i irányú, ovális alakú 0,7–0,8 m magas és 70–80×30–40 m átmérőjű, tell település, amely már a korábbi topográfiai munkák eredményeként ismert volt. A 2010-ben elvégzett terepjárás eredményeképp a lelőhely határai kis mértékben módosultak. Kiderült, hogy a lelőhely a halmot körülvevő, a környezetéből kissé kimagasló, tagolt vonalú terület teljes területére kiterjed. A lelőhely É-i szélén, a Siskási-csatorna D-i partjához egészen közel is találtunk Árpád-kori edénytöredékeket.

Csonka-derék, Romvári-tanya (KÖH 75629): A Szeghalom belterületéről ÉNy-ra, a Kertészszigetre vezető műút K-i oldalán lévő legelők É-i peremén, a Romvári-tanyaként jelölt juhhodályoktól ÉK-re, egy széles, É-D-i irányú szárazulat É-i szélén eddig ismeretlen régészeti lelőhelyet találtunk. Ezen a részen egy kisebb, alig 100

m-es hosszúságú, É-D-i irányú, keskeny hátat is magában foglalva terül el a lelőhely az alacsonyabb fekvésű részek peremén, két, mesterséges csatorna között. Teljes kiterjedését a felszint borító növényzet és az említett két csatorna miatt nem lehetett pontosabban meghatározni, mérete kb. 250×200 m. Bronzkori és Árpád-kori edénytöredékeket gyűjtöttünk.

Tövviskes (KÖH 6427): A szeghalmi határ ÉNy-i felében, a kertészszigeti műúttól DK-re húzódó egykori ér alacsony, Ny-i partján a korábbi topográfiai munkák során talált szarmata kori település nyomait most nem lehetett azonosítani.

SZATMÁRI IMRE

473. Szegi, Ady Endre utca 4. (Kakas-domb) (KÖH 75379)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Pa, U, R, B, LT, Sza, Kú 2010. március 30-án helyszíni szemlét végeztünk a telken, ahonnan a tulajdonos régészeti leleteket jelentett be. Kérkezésünkön igen nagy mennyiségű, változatos korú és összetételű leletanyagot találtunk gondosan szétválogatva. A tulajdonosok elmondták, hogy 6 éve gyűjtik a kertjükben műveléskor, ill. tereprendezéskor előkerült leleteket, és egy alkalommal már tettek bejelentést a Herman Ottó Múzeumban a felfedezett lelőhelyről.

A helyiek által Kakas-dombnak nevezett területen, az L-alakú 38/2 hrsz.-ú ingatlanon, a művelt kiskertben jelenleg is találhatóak régészeti leletek a felszínen. Az összegyűjtött igen nagy mennyiségű leletanyag a paleolitikumból(?), a középső neolitikumból (AVK, tiszadobi csoport, bükki kultúra; díszített és házikeramia töredékek, csótalpas tálak, agyaggyöngyök, agyagcsüngő, miniatűr edények, obszidián és hidro/limnokvarcit eszköz és szilánk), a késő neolitikumból (tiszai kultúra), a kora rézkorból (tiszapolgári kultúra), a kora bronzkorból (hatvani kultúra?), a kelta korból, a császárkorból, valamint a 16–17. századból (kerámiatöredékek, kályhacsempék) származik.

A tulajdonos külön kezelt egy kora rézkori kerámiaegyüttest (tiszapolgári kultúra), melyet faültetéskor talált, valószínűleg régészeti objektumban. A többi lelet a telek különböző részein került elő. A ház kertjéből származik egy Kr. u. 1. századi római ezüstérme is.

A több korszakon keresztül tartó intenzív megtelepedés a Bodrog Ny-i magaspartjának igen kedvező földrajzi helyzetéből adódik.

Munkatárs: Hajdú István.

CSENGERI PIROSKA

474. Szegvár határa

(Csongrád megye) U, R, B, Sza, A, Á, Kö, Kk

Szegvár szennyvízkezelésének és tisztításának kiépítéséhez készítenő örökségvédelmi hatástanulmány kapcsán 2010. március 1–29. között végeztünk terepbejárásokat a település bel- és külterületén, 31,4 km hosszan. A ter-